

2010 in te trekken. Deze intrekking gaat gepaard met een redelijke overgangsregeling. Met de betrokken sectoren en met de Europese Commissie vindt op dit moment overleg plaats over de reikwijdte van die overgangsregeling. Na afloop van die overgangsregeling zijn deze sectoren niet meer gevrijwaard van een integratieheffing en zullen zij hun administratie daarop moeten aanpassen.

8. Overige maatregelen

8.1. Uitbreiding banksparen

Per 1 januari 2008 bestaat de mogelijkheid om via een bankspaarvariant fiscaal gefaciliteerd te sparen voor een oudedagsvoorziening in de derde pijler (lijfrenten) en voor de aflossing van de eigenwoningsschuld. Via een geblokkeerde spaarrekening bij een bank of via een beleggingsrecht bij een beheerder van een beleggingsinstelling kan geld opzij gezet worden voor de oude dag of voor de aflossing van de eigen woning. Inmiddels hebben veel banken en bank-verzekeraars één of meerdere bankspaarproducten in het productassortiment. Het kabinet introduceert nu tevens een bankspaarvariant voor stamrechten – voor ontslagvergoedingen – en voor uitvaartproducten.

Banksparen voor een oudedagslijfrente en aflossing van de eigenwoningsschuld is geïntroduceerd met als doelstelling om de keuzemogelijkheden voor de consument uit te breiden. Daarnaast is in de argumentatie aangegeven dat banksparen via een vergroting van de markt tot meer concurrentie bij financiële aanbieders leidt en daarmee een bijdrage zal leveren aan een grotere transparantie in de kostenstructuren van financiële producten. Voor het kabinet zijn dit belangrijke redenen geweest om vooruitlopend op de evaluatie¹ te onderzoeken of het banksparen kan worden uitgebreid naar andere producten, die tot op heden uitsluitend als verzekeringsproduct te verkrijgen zijn. Hiermee wordt eveneens uitvoering gegeven aan de motie van de leden Remkes en Tang, waarin het kabinet verzocht is onderzoek te doen en voorstellen aan de Kamer voor te leggen om banksparen mogelijk te maken voor meer verzekerings- en spaarproducten dan nu wettelijk geregeld is.²

Het kabinet ziet in een fiscaal gefaciliteerde bankspaarvariant voor de stamrechtvrijstelling bij uitstek een gelegenheid om banksparen uit te breiden. Momenteel is het mogelijk om een stamrecht bij een verzekeraar of een eigen BV onder te brengen. Met de introductie van een bankspaarvariant voor stamrechten worden de keuzemogelijkheden van de consument iets te doen met een ontvangen ontslagvergoeding uitgebreid. Vooral voor lage ontslagvergoedingen lijkt de introductie van een bankspaarvariant een waardevolle uitbreiding. Hier zijn naar verwachting minder kosten aan verbonden dan aan een verzekeringsproduct of de oprichtingskosten van een eigen stamrecht BV. Uiteraard worden de voorwaarden voor de bankspaarvariant en de bestaande verzekeringsvariant in evenwicht met elkaar gebracht, om te voorkomen dat één van beide veel aantrekkelijker zou worden dan de ander – wat juist tot verstoring van het gelijke speelveld zou leiden. Daarnaast breidt het kabinet de vrijstelling in box 3 voor overlijdensverzekeringsproducten uit met een bankspaarvariant. Overlijdensverzekeringen bestaan in verschillende vormen. Bij sommige producten is het element van risicosolidariteit – producten waarvan de hoogte, duur en aanvang zeer onzeker zijn – prominenter aanwezig. Dit is bijvoorbeeld het geval bij kapitaalverzekeringen in verband met de financiering van de eigen woning die een verzekerd bedrag ten gevolge van eerder overlijden uitkeren. Bij andere producten is het element van vermogensopbouw belangrijker, zoals bij een uitvaartkoopsompolis. Vooral deze laatste categorie producten lijkt zich goed te

¹ Binnen 3 jaar na inwerkingtreding van de Wet van 20 december 2007, Stb. 2007/577, houdende wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001 en van enige andere wetten inzake fiscale facilitering banksparen ten behoeve van pensioenopbouw of aflossing eigenwoningsschuld zal de minister van Financiën verslag doen over de doeltreffendheid en de effecten van deze wet.

² Kamerstukken II 2008/09, 31 704, nr. 61.

lenen voor een bankspaarvariant. Het kabinet maakt het daarom mogelijk dat mensen die – op een geblokkeerde spaarrekening bij een bank – geld opzij zetten om te sparen voor de uitvaart, onder de bestaande vrijstelling in box 3 komen te vallen. Op deze wijze creëert het kabinet tevens een gelijk speelveld tussen producten van verzekeraars en banken die met het overliden samenhangen.

Niet ieder verzekeringsproduct kan per definitie tot een bankspaarproduct worden omgevormd. Producten waar verzekeringstechnische aspecten een wezenlijk onderdeel van uitmaken, lenen zich ten principale niet voor een bankspaarvariant. Zo zijn producten met een hoge risicosolidariteit – producten waarvan de hoogte, duur en aanvang zeer onzeker zijn – uitsluitend denkbaar in de vorm van een verzekeringsproduct. Om deze reden is ervoor gekozen om voor de arbeidsongeschiktheidslijfrente geen bankspaarvariant te introduceren. Het is immers niet op voorhand duidelijk of en wanneer de arbeidsongeschiktheid zich daadwerkelijk zal voordoen. Hierdoor is op individuele basis niet te bepalen wat in redelijkheid een acceptabel bedrag is om voor dit risico opzij te zetten. De kans is groot dat het bijeengespaarde bedrag ofwel niet nodig is (de arbeidsongeschiktheid doet zich niet voor) ofwel niet toereikend zal blijken te zijn om de inkomens-terugval op te vangen. Ook de lijfrente voor het invalide (klein)kind lijkt zich niet goed te lenen voor een bankspaarvariant. Een van de vereisten van deze faciliteit is namelijk dat het om een levenslange uitkering moet gaan. Dan is er dus per definitie sprake van een langlevensrisico. Een fictie voor een minimale uitkeringstermijn gebaseerd op de gemiddelde leeftijdsverwachting – zoals bij de lijfrentespaarrekening en lijfrente-beleggingsrecht – lijkt niet werkbaar, omdat de individuele leeftijdsverwachting, afhankelijk van de aard van de invaliditeit, sterk zal fluctueren.

8.2. Persoonsgebonden aftrek en schulden in box 3

In een recent arrest heeft de Hoge Raad geoordeeld dat de rangorde-regeling van de Wet IB 2001 niet voorkomt dat een verplichting tot het doen van periodieke giften bij de berekening van het voordeel uit sparen en beleggen als schuld in aanmerking komt.¹ Het kabinet acht het echter niet wenselijk dat wanneer een periodieke gift als persoonsgebonden aftrekpost in aanmerking kan worden genomen, de met deze gift corresponderende stamrechtverplichting ook invloed heeft op het voordeel uit sparen en beleggen. Hetzelfde geldt ten aanzien van alimentatieverplichtingen voor de persoonsgebonden aftrekpost uitgaven voor onderhoudsverplichtingen. Zoals ook is aangegeven bij de beantwoording van de kamervragen van de leden Omtzigt, De Nerée tot Babberich en Cramer,² komen deze verplichtingen die kunnen leiden tot uitgaven die ingevolge hoofdstuk 6 van de Wet IB 2001 geheel of voor een deel worden aangemerkt als een persoonsgebonden aftrekpost, niet als schuld in box 3 in aanmerking. Deze wijziging werkt, zoals eveneens bij de beantwoording van de hiervoor genoemde kamervragen is aangekondigd, terug tot en met 30 december 2009. Om ingewikkelde samenloop van wetsvoorstellen te voorkomen, is deze wijziging opgenomen in dit Belastingplan 2010 en niet in het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2010, waar de maatregel gelet op de aard van de wijziging op zijn plaats was geweest.

8.3. Successierechtsschulden in box 3

In de brief aan de Tweede Kamer van 6 oktober 2008 is aangekondigd dat het kabinet successierechtsschulden en -vorderingen (verder schulden en vorderingen inzake erfbelasting³) in box 3 opneemt.⁴ Deze maatregel is opgenomen in dit wetsvoorstel. In de genoemde brief is tevens aangekondigd dat in aanvulling op van deze maatregel heffingsrente op erfbelasting

¹ HR 27 februari 2009 (LJN: BD9217, VN 2009/11.10).

² Kamerstukken II 2008/09, aanhangsel van de Handelingen 080902416, blz. 5077.

³ Kamerstukken II 2008/09, 31 930, nr. 2. Indien het wetsvoorstel tot wijziging van de Successiewet 1956 en enige andere wetten nog niet in werking is getreden, ziet de term erfbelasting op rechten van successie.

⁴ Kamerstukken II 2008/09, 30 375, nr. 6.